

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

1 Quod sit obiectum hæresis, & apostasiæ à fide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

ad cap. fraternitatis. vers. horum tamē sententia. cap. som. l. lib. cap. 16. 10. in meo. Farinac. de haren. p. 82. n. 16. & 17. Mafard de probation. conclus. 862. n. 3. & alij. Idem iudicium est de falsofictus, seu contumescens Catholiceorum libri. proposita digmata illis misseundo: sic docent Pegna 2. p. lib. 1. cap. 1. et 2. cap. novit. de sententia excommunic. vers. denique. Farinac. n. 14. Menoch. de arbitrio. cent. 6. ca. 14. s. 149. m. Modi autem quibus haec falsitas contingit, optimè à supradictis Docto-rialibus expunduntur.

³ Secundò dicendum de transibente hos hereticorum libros, qui si scient reveri, suspicione hæresis contrahit & tanquam fautor heretici dannunios est: tradit Azor cap. xiiij. 9. legna directa p. e. com. 2. iversus sed hac sententia. & seqq. Fama. 18. 12. tamen cum hoc fupacione exufari posset, primitu statim post scripturam libros combusserunt, aut laecravut. Secundò si nulli dominii, & metu inculco non aultus fuit de- mutare. Tertiò, si tanquam discipulus putauit multitudinem, & rem ibi non adesse. Quapropter prudentis arbitrio hac omnia expedita lunt, ut qualitas eui pax cognoscatur, & iuxta illam leviter vel leuis, aut nulla suscipio habeatur: sic Azor, Pe- gna, Famae, & alij supra.

4. Tertio dicendum de imprimentibus illos, qui ultra excommunicationem tantum fautores hereticorum punitendi sunt, arbitrii, ut flatus Pius V. ad indicem librorum prohibitorum reg. 10. sic Farina, num. 19. Menoch, cent. 6. : a. 549. Vogli, in *ad confundendos*, p. 2. glossa imprimentes. Pegna 2. p. 20. et 17. cit. in *ad confundendos*. Ad eundem insuper, ex confirmatione Leonis X. in Concilio Lateranensi, que incipit, *Inter foliacein*, edita anno 1515, prohibunt esse omnibus typographis, ne libros, & annis temporum, quemque finit, etiam hacten non contineant de religione tractent, in verbis imprimant absque exame, & approbatione in scriptis obtentu iuxta Vicarium, & Magistri facili Palati, & in aliis diecibus absque approbatione Episcopi, & Inquisitoris hereticae praeditatis. Qui autem fecerint plumperit, vita librorum impetratorum amissionem, & illos publicum combustionem & ducatos centum fabrice sanctori Petri, per annum ab exercitu impetrandi suspenderit, & excommunicationem ipso facto incatur, referuntur soliun Episcopo ex hiis decreti, & crescente coram conciacione parte augendae sunt a Vicario in verbis, & ab Episcopis alibi. Concilium autem Trident. sess. 4. decreto de editione librorum, sub celsitate ponens cauter, ut nemini liceat imprimere, vel imprimi fere quodlibet libro de rebus factis sine nomine authoris,

opus inquit, an in impressis librum falso nomine authoris
apposito, peccet aduersarius hanc legem Concilii?

Credo te peccare, quia vere illi liber est ab eis nomine aut
thos, omniaque inconvenientia, que Concilium intendit vi-
tare in libris nomine authoris procedurem, cum sub nomine
falso imprimerit. Non enim author tunc concuenit potest, ut ratione
recedat de doctrina altera. Quia propter inter modos
penitentiales falsificandi libros hic enumeratur à Pegna directe,
ap. p. 17, p. 17 ad cap. nono eti, ver. denique qualis sit, &
faz. Finic. de paro. q. 180, n. 14.

5. Quod dicendum est de rei compitibus defensio denuo

*an nec iuspicio leuis, vehemens, violentave sit? va-
lanti Doctores, ut videre est in Farinac. n. 9. Pegna dicto com. 3.
vers. an auctor hoc suspicio, Probabilius mihhi videatur arbitrio
iudicis remittendum esse, qui pro qualitate circumstantiarum*

aliquando de leui, aliquando de vehementi, aliquando de violencia suspicione reum condemnant. sic Simanc. de *Catholice. Insist. tit. 35. n. 24.* Zanch. tract. de *hereticis. cap. 7. m. 7.* Albertin. tract. de *agnosceen. assert. Cathol. quod. 28. m. 26.* & 30. Mcneoch. lib. 5. pra. sumpt. 6. n. 18. Mafcard. lib. 20. concil. 8.6.2.7. & seq. Parainus de orig. inquisit. lib. 3. queſt. 9. m. 147. Pegna. & Farinac. *supra.* Aduerto tamen aliquando ex retentione, vel apportacione librorum, nullam hæresi suspcionem oriti in retinente, aut apportante, quia probatur per indicia ferè manifesta omnino ignorasse quia literat in illorum librorum sive Lelius Zech in sum. 1. p. tit. de fidei rurbr. de hæreſi, cap. 11. n. 5. vers. scriptura. *tempio.* Pegnaciano illo 3. vers. an hac suscipio. *tempio. 17. vers. et ceterum in scriptore, Et latere.* Farinac. q. 18. o. 9. Quocirca ut sit retinens, vel alpontans libros hæreticorum suspectus de hæreſi sit, & vt talis possit torqueri, & ad purgationem cōdemnari, debet esse male fama, malæ vita & cōditionis, aut alias de hæreſi diffamarunt; sc̄cūs vero si bone vita, & fame sit, neque unquam de hæreſi suscepit. Sic Albert. *supra. num. 25.* & 26. Pegna *compli. 3. vers. an autem hac suscipio.* Farinacius *numer. 48.* Mafcard. *num. 10.* Decian. tract. *criminis lib. 5. cap. 46.* n. 119. 26. in fine & alijs.

7 Tandem placet aduertere supradictas omnes peccas intelligendas esse pro fidelibus baptizatis, quia iis solum sunt Ecclesie subiecti. At Iudeus non baptizatus si temporalis Christianorum dominio subdantur, prohibiti sunt libri hereticorum & nostram religionem impugnantes, vel eorum falsam perfidiam defendentes iuxta constitutionem Iulii 111. edita anno 1554. incipiente, *Cum sic uero*, & iuxta constitutionem Gregor. XIII. edita anno 1513. incipiente, *Antiqua Iudaeorum*. Peccata autem pro qualitate criminis arbitrio Inquisitoris imponenda sunt, sic Perga 2. p. direct. com. 3 ad cap. fraternitatis, verific. p. stru. fol. mibi 4. Buttarus lib. 1. consil. 9 n. 1. & 2. Simanc. de Catholicis in his istis 15. rubr. de Iudeis, num. 1. Farinac. de heresi. 9. 180 num. 10.

DISPV TATIO III.

De hæresi, & Apostasia à fide.

V P E R I O R I disputatione egimus de his, quæ com-
munita fuit infidelibus baptizatis, & non baptiza-
tis. In presenti disputatione agendum est de his,
quæ specialiter infidelibus baptizatis conuenient. Iij enim
tantum (ve iam diximus) Apostata dicuntur, qui deferunt
fidem solemni tria Ecclesiae receperant, sive illam deseruerat,
Paganismo, Iudaismo, aut heretici.

P V N C T V M I.

Quid sit obiectum hæresis , & apostasie
à fide.

- 1 *Propositio contraria fidei est heres.*
  - 2 *Distinguitur varia contradictionis, quia potest esse.*
  - 3 *Propositio hereticorum omnimodam contradictionem habet cum obiecto fidei.*
  - 4 *Propositio erronea contradicit obiecto fidei; non immediatae, sed mediatae.*
  - 5 *Heresim sapit propositio, qua per consequentias moraliter certas obiecto fidei contradicit.*
  - 6 *Male sonat propositio duplum sensum habens, Catholi. cum, & hereticum, & frequenter in malum accipitur sensum.*
  - 7 *Temeraria qua sine regula rationis procedit.*
  - 8 *Scandalosa, si occasio sit alteri errandi, vel male de fide sentiendi.*
  - 9 *In qualibet propositionibus etiam committi possunt suis praedicti defectus.*

VT definitionem heresis, & apostasie à fide colligamus præmittendam est cognitio obiecti, seu, materie, circa quam veratur. Materia ergo, & obiectum heresis est, quod obiecto fidei immediate resipicit: cum D. Thom. communiter receptus 2.2.111. art. 2. dixerit heresim esse, qua fidem corruptum, infernū sanè obiectum heresis, obiectum fidei corruptum, illigere est contrarium. Ex quo si quilibet propositionem ex diametri oppositam propositionem fidei diuina credenda contineat, eis, quia sit est propositio defensiva obiectum fidei, & fidem corruptum.

Aliquis placet non sufficere hanc directam contradictionem fidei, ut propositio heretica sit, nisi accedat pertinacia in prosperitate; et quo contradicere quis potest fidem obiectione ignoranter, qua ignorantia posita hereticus non est nisi docet.

Caietan. 2. 2. q. 11. art. 1. & ibi Barnes art. 2. Sed laborant iij in æquu uocatio nū enim est logi de propositione hæretica formalis, alid de obiectu, & materiali. Fato ergo ad propositionem hæreticam formalem, que idem est ac hæresi, requiri pertinaciam; at ad propositionem hæreticam obiectum, seu ad obiectum hæresi, pertinacia non requiritur, quia hoc obiectum in sola contradictione cum obiecto fidei consistit.

2. Sed quia haec contradictione cum obiecto fidei, alia est directa, alia indirecta, alia medietas, alia immediata, alia certa, alia solum probabilis, & secundum apparentiam, propositio fidei contraria distinguuntur in hæreticam, eroneam, hæreticam sapientem, male sonantem, pia aures offendente, temerariam, scandalosam, blasphemam, & similiam, de quaenam distinctione laterat Castro lib. 1. de iusta hæreticorum punitione, cap. 3 seqq. Can. lib. 2. de locis, & cap. 8. Terciemata lib. 4. sum de Ecclesiast. 2. p. ca. 8. Similans de catholice, institutio tit. 5. Albertin. 2. de agnoscendo, assertio fidei, quæst. 6 & seq. Pégna in director. 2. part. comment. 2. 6. & 17. Caietan. 2. 3. quæst. 1. art. 1. Barnes art. 2. Lorca dis. 40. Torres disp. 55. dub. 3. Suarez de fide disp. 19. sef. 2. Coninch. 1. 10. art. 8. & constat satis esse distinctionem ex Concilio Constantiensi, sef. 8. in decreto damnante articulos VVileph., & sef. 15. in decreto aduersus errores Ioann. Hus, & ex Bulla Pij V. & Gregor. X IIII. contra Michaelem Baum.

3. Propositio ergo hæretica est illa, quæ haber omni modo contrarietatem cum obiecto fidei, alia fidei destruere non poterit illa autem dici debet, habere omni modo contrarietatem, que negat quod in se, & expresse est à Deo reuelatum. Cum ergo propositio fidei necessario debeat nisi diuina reuelatione, propositio illi contraria negare hoc fundamento debet, sic omnes Doctores supra relati. Ex qua ratione conuenit omnem propositionem hæreticam habere aqualem gradum falsitatis, quia qualibet propositio fidei habet aqualem gradum certitudinis; tanta enim eius certitudo à diuina reuelatione provenit, cuius infallibili eadem est in omnibus reuelationibus, quia omnes authoritati diuinae adhaerent.

4. Propositio eronea, quatenus ab hæretico distinguitur, est quæ contradicit obiecto fidei non immediate, sed mediare, quia non negat obiectum, quod in se est reuelatum; negat tamen obiectum, quod est reuelatum in sua causa. Exemplo rem declaro. Si negares Christum esse risibilem, talis negatio est eronea propositio, quia negas obiectum, quod in sua causa reuelatum est, licet in se reuelatum non sit: reuelatum namque est Christum esse verum hominem, licet non sit reuelatum esse subtilem. Sed quia ex uno aliud inferunt evidenter, inde qui negaret esse Christum risibilem, errari in fide. Neque obstat negantem hanc propositionem, quia vocatur Theologica conclusio, & puniri tanquam hereticum, quia hoc est, quia non præsumit negare principium illud evidens, ex quo conclusio talis inferitur, scilicet omnem hominem risibilem esse: si autem hoc principium sicut negaret, vel fingere Deum separet illam proprietatem in Christo, non hæreticus, sed eroneus est judicandus: sic expresse Suarez n. 15. Coninch. n. 130. Torres disp. 55. dub. 3. § item & ali.

5. Propositio hæretica sapientia quatuor ab hæretica, & eronea distinguuntur, & illis minor est, dicitur ea, quae non per evidenter consequentias, sed per consequencias probabilitatis, & moraliter certas videtur inferri, & diligenter Christum ibi esse praesentem. At ego dicere tam propositionem eroneam, vel hæreticam esse; quia contradicit latenter per evidenter consequentias obiectis reuelatis reuelatum enim est Christum Dominum in sanctissimo Eucharistia sacramento adiecit lumine natura est notum reverentiam esse exhibendum sacris rebus. Ergo per evidenter consequentias inferitur non esse stultum, & inuile venerabile Eucharistia sacramentum solemniter reverenti, siquidem est res omnium sanctissima.

6. Propositio male sonans, ut distinguitur à supradictis, & illis est in maioria inferior, dicitur ea, quæ duplice sensu proprium habentiam catholicum, alium hæreticum: sed quia frequenter secundum sensum hæreticum accipiunt, absoluē prolatæ male sonant. si Lorca illa disp. 40. m. 15. Coninch. n. 133. Suarez n. 18. vbi bene aduerit aliquando propositionem esse male sonantem non ex se, sed ex conditione persona proferentis, eo quod proferens suspectus sit.

7. Temeraria propositio est, quæ in rebus ad fidem, vel bonos mores pertinencias sine regula rationis procedit; quomodo docimur autem quis procedat aduersus receptam Doctorum sententiam, regulariter præsumere potest, sine ratione procedere, quia debet præsumere tot tantum quæ viros ei contrarios fundamento non caruisse, ac proinde cum se illis opponit, vel non

intelligere eorum fundamentum, vel in sua ratione eludi, sic Coninch. n. 133. Suarez n. 10.

8. Scandalosa propositio dici potest qualibet ex supradictis, si occasio sit alteri errandi vel male de fide sentiendi. Nam cum scandalum sit, quod ruinam proximi patat, propositio, que alteri occasionem errandi tribueret, merito scandalosa propositio in materia fidei diceretur.

9. Aduerso tamen cum Suarez n. 2. non solum errare posse circa propositionem, sed etiam circa illius censuram. Quare si propositionem de fide, vel theologican, vel à Doctribus receptam dicas esse eroneam, vel falsum, vel scandalosam, vel temerariam, errorum committis, vel hærem sapientem, vel temerarius exilis, ac si de facto propositionem negares. Quia virtutem illam negas, & infuper contra rationem nota infamiam inniris. Quia vero si aliquam sententiam in scholis probabilem, tu improbabilem iudicas sine fundamento evidens, temerarius exilis, & quia communis Doctorum aduersaris iudicantium, sententiam illam problematis esse. Unde in qualificandis aliorum opinionibus prudentia maximè opus est. Ex quo sit, si Ecclesia definit aliquam propositionem hæreticam, aut temerariam, aut scandalosam esse, cedo de fide talis censura esse dignam: quia alii obligarent fateri Ecclesiam errare posse in his quæ ad fidem pertinent, contra Pon. I. ad Timoth. 3. dicens Ecclesia esse columnam, & firmamentum veritatis.

P V N C T V M II.

Quid sit hæresis.

1. Definitur hæresis. & explicatur.
  2. Ste ne hæresi cura ignorantiæ vincibili, & crassa. Proprietas varia sententia.
  3. Probabilis est quamlibet ignorantiam excusare ab hæresi iure Ecclesiastico punita.
  4. Propositio quædam obiecto. & solvit.
  5. In foro externo allegans ignorantiam non creditur.
  6. Quid si monatur ab Episcopo. Inquisitore, vel alio viro doceo de suo errore? Reputandus est in foro externo, & interno hæreticus.
  7. Qua ratione propositio fidei excusat ab hæresi.
  8. Dubitanter in fide voluntarie aliqui excusant ab hæresi.
  9. Tenendum tamen est hæreticum esse.
  10. Satisfactionibus, num 8. addatius.
  11. Circa obiectum fidei sufficienter propositum opinacionis afferatur haberi potest secundum sententiam Suarez.
  12. Tenendum est contrarium.
  13. Sunt hæretici us dissidentes specie reuelationis sufficienter propositio? Proponitur dubitandi ratio.
  14. Statutum hæreticum esse sic dissidentem.
  15. Incidat ne in parva hæretico vestitis, & examinatur?
  16. Dissidentes à fide verbis, & facto mente illam reuelationis non incidunt in parva hæretico unque est propriæ hæreticæ. In foro externo allegant ex animo præmo non se esse non credere.
  17. Negantem propositionem theologicanam, qui existimant hæreticum esse.
  18. Verius est presumi.
  20. Ad committerendam hæresim non requiritur baptismus, bene tamen ad hæresim ab Ecclesia sumibilis.
1. Missis variis huius nominis acceptoriibus, de quibus agunt Doctores statim referendi. Hæresis, secundum scriptores Ecclesiasticos ab electione dicitur, non bona, sed mala, quia male elegit, quia relata vera, non probatoria doctrina, singularis, & a proprio iudicio inventam elegit. Committit in hunc modum definitur, vt sit error voluntarius, & per innoxia contra doctrinam, & veritatem fidei Christianæ, sic Cap. lib. 12. de locis, 8. Coninch. disp. 18. dub. 7. Suarez disp. 19. de sef. 1. n. 5. & sef. 3. n. 8. Bonacina disp. 2. de censor. 9. n. 1. Farinac. de hæresi q. 17. 8. in princ. Expendo singula: est error voluntarius, quia sine voluntate non est peccatum; est per innoxia, quia proprie adiungit opinioni, videns aduersari Ecclesiæ doctrinam peratus est corrigi, & emendari. Ergo innoxia per innoxiam ad hæresim requiri feret omnes Doctores affirmat cum August. relato in c. quin in Ecclesiast. 2. 4. q. 3. & Concilio Veneris relato Clem. de summa Trinit. §. 2. variante tamen in eius explicatione. Mihi probabilis apparet per innoxiam errorum illum esse, qui est ex cognitione oppositionis cum fide: quia vero, que quis cognoscit alienum suum doctrinæ ab Ecclesia Romana recepta contraria, per innoxia confiteri non debet; polta vero illa cognitione, & proprie opinione aduersari doctrinæ Ecclesiæ adhæreat, iam per innoxia censendus est: si quidem refutat Ecclesiæ, & per illam non contigitur. Sanct. lib. 1. c. 7. à n. 1. Val. 2. 2. disp. 1. q. 11. p. 1. diff. 4. ad 2. Coninch. dub. 7. num. 7. & num. 93. & seq. Bonacina num. 1. Vafquez 1. 2. disp. 12. n. 6. & ali.